

Tien päällä taas – matkareittejä autoilijoille

MATKAN VARRELLA EUROOPASSA. 26 kauneinta auto-matkailureittiä (2006). Genimap, Helsinki. 336 s.

MATKAN VARRELLA. LASTEN MATKAILUKARTASTO (2006). Genimap, Helsinki. 80 s.

MATKAOPAS UUSIMAA (2006). Genimap, Helsinki. 176 s. + liitekartta 1:150 000.

Huikaisevan taivaan alla
pitkä, solakkaviivainen auto
aurionkimaltavien kyljin,
kärjessä hopeahaikara
vauhdin supistamin siivin,
– ja valkea tie.

Mika Waltari (Waltari & Lauri 1928) muotoili modernis-
mia ihannoivat säkeensä viitisentoista vuotta sen jälkeen,
kun Henry Ford oli Yhdysvalloissa pystyttänyt ensimmäi-
set autojen tuotantolinjat. Nopea ja halpa tuotantomuoto
mullisti perin pohjin paitsi teollisuuden toimintatavat,
myös hevoscärryihin ja höyrykoneisiin pohjautuneen

liikenteen. Entiseen ei ollut paluuta, autoistuminen oli
alkanut.

Nykyisenä kasvihuonekaasujen aikana on hankalaa
yhtyä runon säkeisiin täysin varauksettomasti. Autojen
valta-asema on vain vahvistunut. Liikenne ja parkkipai-
kat vievät suuren osan maasta. Työmatkojen lisäksi autoja
käytetään vapaa-ajan menoihin ja huviajeluihin. Vapaan
kulkemisen romantiikkakin lienee voimissaan. Perheel-
liset karavaanarit kaivavat matkailuauton talviteloilta ja
nuoret hankkivat kesäauton puunattavaksi hyvissä ajoin.
Tähän kaipuuseen iskee Genimap karttoineen.

Matkan varrella Euroopassa on saksalaisesta, 2004
ilmestyneestä alkuperäisteoksesta käännetty laitos. Teos
on suunnattu kulttuurista ja historiasta kiinnostuneille au-
toilijoille, joilla on aikaa ja rahaa. Runsas värivalokuvitus
sekä selkeät reitti- ja kaupunkikartat tekevät kirjasta hou-
kuttelevan selailtavan. Teksti kertoo yksityiskohtaisesti
reiteistä ja niiden kohteista. Artikkeleihin, kuvatekstei-
hin ja pieniin tietolaatikoihin on ujutettu hämmästyttävä
määrä asiaa. Suomikin on mukana; kymmenellä sivulla

selostettu reitti ohjaa Etelä- ja Järvi-Suomen kierroksen jälkeen aina Nordkappiin asti, ”Euroopan äärelle” (s. 74–83).

Ellei aikataulu tai kukkaro salli lähteä kotimaata kauemmas, voi suunnata opas taskussa Uudellemaalle. Eteläinen Suomi on maan vilkkainta matkailualueita, jonka kohteissa vierailee vuosittain satojatuhansia ihmisiä. Hyvää tässäkin oppaassa ovat selkeät kartat. Lisäksi se tarjoaa kohteiden internetsivujen osoitteet, jotka tosin voivat muuttua nopeasti. Pienikokoista opasta onkin todennäköisesti tarkoitus päivittää varsin usein uusintapainoksin. Suurena plussana on myös se, että oppaassa on bussien numeroiden ja junien symbolien tarkkuudella annetut ohjeet siitä, miten julkisen liikenteen käyttäjät saavuttavat kohteet. Opas onkin mitä mainioin myös pääkaupunkiseudulla asuville. Ellei pidemmälle ehdi, voi menohaluinen tyydyttää matkailuviettiään päiväretkin.

Lasten matkailukartasto ilahdutti aluksi – mainio ajatus tehdä kartta- ja valokuvateos lapsille. Kirja ei kuitenkaan aivan lunastanut odotuksiani. Perusongelma on oletuksen ja sisällön välillä: lasten matkailukartasto ei olekaan suunnattu lapsille, vaan pikemmin reitistä päätäville aikuisille. Samaan liittyy kirjan kieli, joka on osin kömpelöä ja jopa virheellistä. Ilmeisesti teosta on alun perin ajateltu lapsille ja pyritty ”yksinkertaistamaan” kieltä heille. Ongelma syntyy, kun kerrottava viesti onkin implisiittisesti suunnattu aikuisille. Tieto joistain kohteista on hyvin niukkaa tai sitä ei ole ollenkaan. Mitä ihmettä lapsi esimerkiksi tekee tiedolla: ”Hattula. Parolan panssarimuseo”? (s. 17). Tämän lisäksi kerrotaan vain kohteen osoite, puhelinnumero ja nettisivun osoite. Monessa

muussakin kohtaa lapsenmielisyyteni heräsi, kyseli ja kyseenalaisti.

Asioiden käsittely etenee sujuvasti, mutta hyvin perinteisesti, sillä koulukirjoista tuttuun tapaan Suomea käsitellään maakunnittain. Suurimmista matkailukaupungeista (Helsinki, Turku, Tampere, Oulu) on omat sivunsa. Mukana ovat maakuntien vaakunat ja nimikkolajit – kasvit, linnut ja kalat. Yhtenäisyyden vuoksi olisi mukaan voinut ottaa Suomenkin nimikkolajit. Ristiriitaista on sekin, että kirjan kuvituksessa keskitytään lähes yksinomaan kesäajan aktiviteetteihin, mutta lopussa opetetaan tunnistamaan maakuntien sivuilla seikkailleiden eläinten jälkiä lumessa. Mielestäni kirja olisi kaivannut vielä paljon toimitustyötä ennen julkaisua.

Kaiken kaikkiaan Genimapin kustantamat matkailukartat ja -teokset ovat kuitenkin varsin korkeatasoisia. Matkailija pääsee oppaiden avulla pitkälle. Ja jos nykykartat aiheuttavat infoähkyn, voi aina tarttua ensimmäiseen Suomessa julkaistuun autoilijan tiekarttaan vuodelta 1927 ja tutustua menneiden aikojen reitteihin. Sen näköispainoksessa vuodelta 2002 on 1920-luvun karuhkojen karttasivujen rinnalla paloja nykyisistä tiekarttoista (*Autoilijan...* 2002).

KIRJALLISUUS

Autoilijan tiekartta 75 vuotta 1927/2002 (2002). Genimap, Helsinki.

Waltari, M. & O. Lauri (1928). *Valtatiet*. Otava, Helsinki.

KATARIINA KOSONEN